

LÅGTRÖSKELMOTTAGNING MED SPRUTBYTE

Sammanfattning

Regionstyrelsen beslutade 2017-03-29 (§75) att ge regiondirektören i uppdrag att utreda etablering av en lågtröskelmottagning i Västerås för personer som injicerar narkotika. Ärendet beskriver uppstarten av en lågtröskelmottagning med sprutbyte inom hälso- och sjukvården i Region Västmanland från hösten 2022. Behov finns att tillföra ytterligare medel för drift av verksamheten från och med 2023. Verksamhetsbeskrivning med utblick mot 2024 och budget bifogas ärendet.

Beskrivning av ärendet

Områdeschefen för Nära vård beslutade hösten 2022 att Vuxenpsykiatri Västmanland skulle få uppdraget att etablera en lågtröskelmottagning.

Uppdraget för lågtröskelmottagningen är att erbjuda en lättillgänglig mottagning med grundläggande hälso- och sjukvård för hemlösa och personer i utanförskap samt sprutbytesverksamhet för personer som injicerar narkotika. Verksamheter vänder sig till vuxna från 18 år i Region Västmanland. Verksamheten ska kännetecknas av tillgänglighet, icke-dömande samt stödjande och motiverande förhållningssätt. Mottagningen vänder sig till personer från hela länet. Med grundläggande hälso- och sjukvård för vuxna avses att i anslutning till besök, utifrån medicinskt behov tillhandahålla enklare sjukvårdsmaterial, laboratorietjänster samt vissa läkemedel. Sprutbytesprogrammets primära syfte är att förhindra smittspridning av blodsmitta som hiv, hepatit B och hepatit C. Genom återkommande testning tidigt upptäcka dessa infektioner och kunna erbjuda läkemedelsbehandling samt byte av injektionsverktyg.

Vuxenpsykiatrin ansvarar för att tillsammans med Närvården Västmanland, Infektionskliniken, Kvinnokliniken och övriga berörda verksamheter inom Region Västmanland från hösten 2022 starta upp och etablera lågtröskelmottagningen. Lågtröskelmottagningen etableras tillfälligt i Vuxenpsykiatrins lokaler som är/varit tilltänkta för tillnyktringsverksamhet till dess att mer stadigvarande lokaler kan inhyras för ändamålet.

En verksamhetsbeskrivning för Lågtröskelmottagning med sprutbytesverksamhet som beskriver uppdrag, syfte, ansvarsförhållanden mm har tagits fram med utgångspunkt från utredningen 2017 samt Uppsalas lågtröskelmottagning. Arbetet har främst skett i samverkan med ledningen för Nära vård Västmanland. Att bedriva verksamheten kräver en nära samverkan mellan flera kliniker och specialinriktningar inom hälso- och sjukvården och behöver därför vidare utformas och förankras mellan de samverkande parterna. En uppstartprocess där parterna involveras ska inledas så snart beslut fattats om att starta och etablera verksamheten.

Samverkan behöver även etableras med andra aktörer kring målgruppen som länets kommuner, brukarföreningar och andra viktiga aktörer i civilsamhället. Dialog och information med andra myndigheter kommer behövas.

Verksamhetsmässiga/ekonomiska/juridiska konsekvenser och finansiering

Det är främst tre frågor som under våren 2022 varit i fokus för att under året kunna starta en lågtröskelmottagning. En rör var verksamheten ska finnas, den andra rör budget för verksamheten och en tredje, hur drift, ansvar och samverkan ska se ut.

Frågan om var verksamheten ska etableras är inte lätt att lösa. Det handlar dels om att finna en lokal där verksamheten erbjuda god tillgänglighet för målgruppen, utan alltför mycket negativa reaktioner från allmänheten och där störningar gentemot omgivningen kan hållas på en låg nivå. Ett externt lokalalternativ har funnits men visade sig bli för dyrt. Därför föreslås att lågtröskelmottagningen startar upp där tillnyktringsenheten är tänkt/har varit tänkt att starta. Detta i avvaktan på att mer stadigvarande lokaler kan hittas. Dessa bör finnas där det redan finns hälso- och sjukvårdande verksamhet eller liknande verksamhet.

Vad gäller budget för verksamheten (se bilaga) har Vuxenpsykiatrin utgått från utredningen, men också tittat på Uppsalas lågtröskelmottagning. Förutsättningarna skiljer sig något åt och verksamheten i Uppsala har varit i gång i flera år. Om lågtröskelverksamheten på sikt ska bli än mer tillgänglig geografiskt för målgruppen i länet, t ex genom mobilitet, från 2024 och framåt behöver budget för detta tas fram.

Den beräknade kostnaden för etablering och drift av Lågtröskelmottagningen under 2022 är 1 634 tkr. Majoriteten av personalresurserna beräknas vara i gång i oktober för att kunna förbereda och planera uppstarten i november.

För 2023 beräknas kostnaden bli 4 031 tkr. Av beloppet avgår 564 tkr för vilket sjukvårdsmottagningen för hemlösa Västerås finansierats 2022 samt redan beslutad finansiering avseende lågtröskelmottagning 2 000 tkr. Återstår 1 467 tkr att finansiera.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Det finns risk att sprutor, kanyler och övriga injektionstillbehör inte återlämnas eller hanteras som riskavfall av brukarna. I övrigt bedöms inte verksamheten medföra några särskilda miljökonsekvenser.

Mänskliga rättigheter - prövning av barnens bästa

Barn och unga är inte aktuella för insatser på Lågtröskelverksamheten med sprutbyte. Beslutet kan bidra till att målgruppen får en bättre hälsa vilket på sikt kan vara positivt för de som lever med eller har kontakt med egna barn.

Invånarperspektiv

Sedan flera år tillbaka rekommenderas dock att landets hälso- och sjukvårdsregioner startar lågtröskelmottagningar med sprutbyte. Sådana verksamheter finns snart etablerade i samtliga regioner. Det finns fortsatt risk för negativa reaktioner och synpunkter på att sprutbytesverksamhet etableras i närheten där regionens invånare lever och bor eller bedriver annan verksamhet. Hänsyn behöver tas till detta och det är troligt att det kommer behövas information och dialog med regionens invånare i samband med arbetet att hitta stadigvarande lokaler till verksamheten.

Uppföljning

Årlig rapportering i enlighet med Region Västmanlands rutiner samt uppföljning i kvalitetsregister (Infcare) för sprutbytesverksamhet.

Förslag till beslut

1. Regionstyrelsen beslutar att lågtröskelmottagning med sprutbyte etableras inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen i enlighet med förvaltningens förslag.
2. Regionstyrelsen beslutar att 1 467 tkr tillförs verksamheten från 2023, utöver de 2 000 tkr som tidigare anslagits.